

Notat om forbrugsreducerende tiltag i CPO

Med afsæt i Ældre-, Pleje- og Omsorgsudvalgets drøftelser vedr. budgetoverholdelse på ældreområdet i 2023 og 2024, har forvaltningen udarbejdet notat med forslag til forbrugsreducerende tiltag i Center Pleje og Omsorg.

I nedenstående præsenteres således forslag vedr.:

- Midlertidig reduktion af plejeboliger og anvendelse af aflastningspladser
- Servicereduktioner for hjemmeboende borgere og borgere på ældrecentre
- Udgifter til rekruttering og fastholdelse af medarbejdere

I slutningen af notatet gives en samlet status for de allerede gennemførte indsatser for balance på ældreområdet budget samt de besluttede besparelser fra moderniseringsplanen med henblik på vurdering af det resterende potentiale.

På dialogmøde mellem Ældrerådet og Ældre-, Pleje- og Omsorgsudvalget samt på ældrerådsmøde d. 17. april 2023 blev Ældrerådet orienteret om Ældre-, pleje- og omsorgsudvalgets foreløbige drøftelser vedr. servicereducerende tiltag, som kan sikre budgetoverholdelse. Ældrerådet besluttede at opfordre til, at der skal være fokus på de allersvageste borgere ved en eventuel servicereduktion.

Vurdering af behovet for plejeboliger

Som grundlag for en vurdering af behovet for plejeboliger er det relevant at se på dels venteliste til plejeboliger og det forventede behov for plejeboliger.

Venteliste til plejeboliger

Kommunen er efter lovgivningen forpligtiget til at anvise borgere en plejebolig indenfor to måneder. Der er ikke særlige krav til placering eller andet af plejeboligen. Når en borger bliver visiteret til en plejebolig, kommer borgeren således på en garantiventeliste, hvor borger skal tilbydes en plejebolig på en af kommunens ældrecentre indenfor to måneder. Borgere med størst behov på ventelisten, skal tilbydes en bolig først, herefter tilbydes borgere, som har stået på ventelisten længst, en bolig.

I Rebild Kommune har vi derudover registreret visiterede borgere, som har ønsket af afvente at en bestemt plejebolig, f.eks. på et bestemt ældrecenter eller i en to-rums plejebolig, bliver ledig. Disse har således ikke ønsket at gøre brug af deres lovpligtige krav på bolig indenfor to måneder. Denne uofficielle liste har derfor karakter af en ønskeventeliste, hvor der ikke er garanti om at tilbyde en bolig indenfor to måneder.

Pr. 2. maj 2023 har Rebild Kommune ingen borgere på garantiventelisten, og fire borgere på ønskeventelisten.

Forvaltningen bemærker, at borgere som ønsker at flytte snarest muligt som følge af moderniseringsplanen, ikke er med på de to nævnte ventelister.

Kriterier for visitering til en plejebolig

Når forvaltningen skal visitere en borger til en plejebolig, benytter de sig af et administrationsgrundlag, som indeholder kriterier og principper for tildeling af ældre- og plejeboliger i Rebild Kommune.

Forvaltningen vurderer, at det er nødvendigt at ændre i visitationskriterier, for at imødekomme tilpasningen af plejeboligkapaciteten.

Forvaltningen har udarbejdet et forslag til ændrede og strammere visitationskriterier til en somatisk plejebolig, med det udgangspunkt at borger er berettiget til en plejebolig, hvis det ikke længere er sundhedsmæssigt eller arbejdsmiljømæssigt forsvarligt at passe borger i eget hjem. Ændringerne fremgår med gult nedenfor.

Visitationskriterier til somatisk plejebolig

Borger er berettiget, ud fra en samlet individuel konkret vurdering af følgende kriterier:

- har et stort pleje-, støtte-, og hjælpebehov hen over døgnet, således det ikke er sundhedsmæssigt eller arbejdsmiljømæssigt forsvarligt at passe borger i eget hjem.
- ikke længere kan klare sig i almen bolig og hvor almennyttige boliger eller ældrebolig ikke kan imødekomme borgers behov
- har behov for, at hjælpen er tæt på døgnet rundt, og det er uforsvarligt at lade borger være alene i eget hjem.
- har et omfattende, varigt behov for pleje, samvær og aktiviteter grundet psykisk og/eller fysiske årsager og hvor det vurderes, at almen bolig ikke kan imødekomme borgers behov

Behov for plejeboliger

Med baggrund i den gennemførte analyse fra Index100 kan det konstateres, at Rebild Kommune har visiteret flere borgere til en plejebolig end man ville forvente, når man ser på kommunens socioøkonomiske nøgletal. Videreføres analysen fra Index100 til det nuværende antal borgere i plejebolig, er vurderingen, at der fortsat er visiteret et højere antal end forventet svarende til ca. 20 borgere. Der er et fokus på ændring af visitationen, og på den baggrund også, at behovet for boliger vil falde i forhold til det nuværende niveau. Det er således vurderingen, at det med henblik på at reducere forbruget i resten af 2023, er muligt midlertidigt at udtage en række boliger fra visitationen. Der er udelukkende tale om at reducere forbrug til bemanding og drift. Det nuværende budget til boligerne fastholdes således, at visitationen til dem kan genoptages, hvis kommunen ikke kan opfylde sin lovgivningsmæssige forpligtelse til anvisning af en plejebolig.

Forslag til midlertidig tilpasning af kapaciteten af plejeboliger og ændret anvendelse af aflastningspladser resten af 2023.

For at tilpasse plejeboligkapaciteten efter Index 100's anbefalede niveau, foreslår forvaltningen, at de plejeboliger, som lige nu er ledige og står tomme, lukkes i resten af 2023. Det vil betyde, at det kun er de plejeboliger, som løbende bliver ledige på grund af borgers bortgang eller fraflytning, som vil indgå i plejeboligkapaciteten.

Forvaltningen bemærker, at garantien for en plejebolig på to måneder altid vil overholdes, hvorfor forvaltningen altid vil have fokus på overholdelse af garantiventelisen.

Ydermere foreslår forvaltningen, at de tilsammen fem aflastningspladser på Terndrup, Rørbæk, Skørping, Øster Hornum og Suldrup ældrecentre, samt én demensplads på Bælum Ældrecenter lukkes pr. 01. juli 2023 og resten af 2023.

De borgere, som skal på aflastning, vil i stedet få en midlertidig plads på Akut- og Rehabiliteringscentret. Hvilket betyder, at Akut- og Rehabiliteringscentret vil reducere deres antal af akut- og rehabiliteringspladser tilsvarende. Forvaltningen vurderer på baggrund af det nuværende behov, at det er forsvarligt at reducere pladserne på Akut- og Rehabiliteringscentret midlertidigt.

Forvaltningen vurderer på baggrund af det nuværende behov og belægning på demenspladserne på Bælum Ældrecenter, at det er forsvarligt at tilpasse kapaciteten på demenspladserne i Bælum midlertidigt.

De borgere, der er omfattet af moderniseringsplanen og ønsker at flytte fra et ældrecenter til et andet er undtaget af ovenstående.

Af nedenstående fremgår beregningen på disse forslåede reducerende tiltag.

	Antal	Beløb
Aflastningsboliger	5	832.153
Demensafkastningsboliger	1	196.691
Forventede lavere belægning i forhold til nuværende belægningsprognose	3	180.936
Forbrugsreducerende tiltag		1.209.780

Service-reduktioner for hjemmeboende borgere og borgere på ældrecentre

I nedenstående tabel ses en samlet opgørelse over besparelser på service-reduktioner for hjemmeboende borgere og borgere på ældrecentre.

Det bemærkes, at der er tale om en halvårlig effekt, og forventes derfor først at træde i kraft fra d. 1. juli 2023 for klippekortet er beregnet ud fra en antagelse om, at klippekortet afskaffes helt.

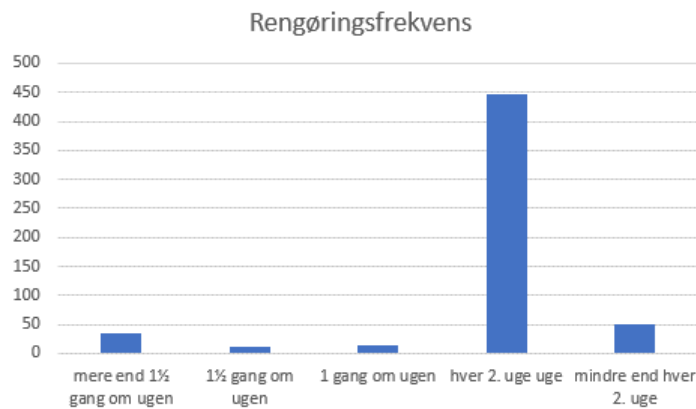
Reduktion af serviceniveau ved halvårseffekt	Beløb
Rengøring 3. uge	500.000
Afskaffelse af klippekort hjemmeboende	500.000
Særligt aktivitetsbeløb for plejehjemsbeboere	350.000
afskaffelse af klippekort for plejehjemsbeboere	1.000.000

Rengøring hver 3. uge

Borgere tilbydes i dag rengøring hver anden uge på ca. 45-60 minutter pr. besøg. Ved at ændre frekvensen til rengøring hver tredje uge, vil antallet af planlagte hjemmeplejetimer (praktisk hjælp) falde, svarende til ca. 0,5 mio. kr. i forventet halvårseffekt på myndighed SEL.

Hvor ofte og hvor meget rengøring en borger har behov for, er altid en konkret individuel vurdering, og det vil det også være i fald rengøring som udgangspunkt tilbydes hver tredje uge. Det betyder, at hvis en borger vurderes at have behov for rengøring hver uge, vil denne stadig få dette.

I nedenstående tabel kan det ses, at nogle borgere i dag modtager rengøring både mere og mindre end hver anden uge.

Forvaltningen har udarbejdet et forslag til ændring af den nuværende kvalitetsstandard for rengøring, med udgangspunkt i at borger tilbydes rengøring hver tredje uge. Der er desuden indarbejdet beskrivelse af, at borger som udgangspunkt tilbydes et rehabiliteringsforløb, inden de visiteres til rengøring. Det betyder, at borger vil skulle bidrage med de ting, denne selv kan.

Forslaget til ændring i kvalitetsstandard kan ses i det vedlagte bilag.

Klippekort til hjemmeboende borgere

Rebild Kommune har en klippekortsordning for både hjemmeboende borgere, der er bevilget hjemmepleje og for borgere på plejehjem. Ingen af ordningerne er lovpligtige, og der kan således besluttes et andet serviceniveau på området.

Klippekort til hjemmeboende borgere har til formål at styrke livskvaliteten for de svageste hjemmehjælpsmodtagere, bl.a. ved at afhjælpe ensomhed ved at give borgerne mulighed for deltagelse i sociale aktiviteter eller ved at give dem mulighed for ekstra hygge og samvær i eget hjem, eller en gåtur i området.

Klippekort til hjemmeboende borgere er i 2023 blevet ændret i frekvens med 12 uger, så der nu leveres klippekort i 40 af årets 52 uger.

Følgende borgere er i målgruppen til at kunne få et klippekort.

- Borgere som modtager mere en ti timers hjælp om ugen
- Borgere med demens
- Ensomme borgere

Denne målgruppe har forvaltningen tidligere fastsat, og der kan derfor ændres i målgruppen. Forvaltningen vurderer, at der er en ligelig fordeling af borgere i de tre målgrupper. Forvaltningen peger endvidere på, at borgere med demens må ses som værende den svageste af de tre målgrupper.

Forvaltningen gør opmærksom på, at omkring 1/3 af klippekortene bruges til rengøring i borgers hjem.

Der kan opnås en besparelse ved at afskaffe klippekortet helt eller ved at udfase en eller to af målgrupperne.

Aktiviteter for beboere på ældrecentre

I dag er der afsat 15 minutter pr. beboer om ugen til aktiviteter på ældrecentre. Såfremt der ikke afsættes beløb hertil vil det indebære en besparelse på 350.000 kr. med halvårseffekt.

Klippekort til beboere på ældrecentre

Der er afsat ca. 2,0 mio. kr. til klippekort til beboerne på ældrecentre inkl. friplejehjem i kommunen. Udvalget har mulighed for både at afskaffe klippekortsordningen eller f.eks. halvere tilbuddet således, at besparelsen til klippekort på årsbasis kan spænde mellem 1-2 mio. kr. årligt.

Nødkald

Der bruges i dag ressourcer på nødkald, hvor forvaltningen vurderer, der kan opnås en besparelse. Nogle borgere bruger f.eks. deres nødkald i situationer, som kunne være blevet løst i forbindelse med et allerede planlagt besøg i hjemmet af hjemmeplejen. Eller i situationer hvor forvaltningen vurderer, at borger kunne have tilkaldt hjælp på anden vis, f.eks. ved brug af en mobiltelefon.

Forvaltningen har udarbejdet et forslag til ændring af den nuværende kvalitetsstandard for nødkald, hvori det bl.a. præciseres yderligere, at formålet med nødkald er, at du får mulighed for at tilkalde hjælp i akut opståede situationer, der ikke kan planlægges.

Forslaget til ændring i kvalitetsstandard kan ses i det vedlagte bilag.

Samlet oversigt over forbrugsreducerende tiltag

Indsatser	2023
Plejeboliger/aflastning	1,2
Servicereduktioner	2,4
Rekrutteringspuljen	0,5
I alt	4,1

Udgifter til rekruttering og fastholdelse af medarbejdere

Forvaltningen har i 2023 haft en række udgifter ifm. indsatser til rekruttering og fastholdelse af medarbejdere. Indsatserne har haft til sigte at bidrage til ambitionen om, at Center Pleje og Omsorg i fremtiden, har en attraktiv arbejdsplads, der kan sikre, at vi har dygtige medarbejdere til at løse kerneopgaven.

I 2023 er der således brugt ca. 2,3 mio. kr. til indsatser for rekruttering og fastholdelse af medarbejdere.

Forvaltningen vurderer, at vi med de forbrugte midler er kommet så langt i målet mod at nå ambitionen, som er muligt for 2023, hvorfor vi vurderer, at den nedenstående afvigelse på rekrutteringspuljen kan bruges andetsteds.

Rekrutteringspulje	Forbrug 2023
Frikøb af vejleder	1.437.695
Udd. Ansvarlig	512.300
Ferie ved uddannelse	125.000
Senioraftaler	200.000
I alt	2.274.995
	2023
Budget	2.749.400
Afvigelse	474.405

Kommunikationsplan

Forvaltningen udarbejder en kommunikationsplan målrettet både borgere og medarbejdere vedr. eventuel ændring og tilpasning af serviceniveauet.

Overordnet status for tilpasning af budget og forbrug på pleje- og omsorgsområdet

Forvaltningen har tidligere udarbejdet notat om Rebild DNA på ældreområdet. Notatet viste, at Rebild Kommune ligger højt på budget til ældreområdet i forhold til landets øvrige kommuner sammenlignet med vores forventede udgiftsbehov. Tallene baserede sig på oplysninger fra 2020 og 2021 og viste et potentiale på samlet ca. 52,7 mio. kr. for de 67+ årige.

Selvom der på papiret kunne være et økonomisk potentiale på 52,7 mio. kr., bemærker forvaltningen, at følgende faktorer kan påvirke dette:

- Andelen af ældre i Rebild Kommune er lavere end i de fleste andre kommuner. Det betyder færre borgere at dele de faste og strukturelle udgifter ud på. Hvis det fulde potentiale skulle indfries, ville det betyde en markant anden struktur for plejecentrene end den, der bliver resultatet efter moderniseringsplanen. Mange kommuner har meget store og væsentlig færre plejeboliger pr. ældre borger end Rebild Kommune har og fortsat vil have.
- Rebild Kommunes geografi og struktur er kendetegnet ved at være en landdistriktskommune – En landdistriktskommune har som udgangspunkt ikke tilsvarende optimale vilkår til planlægning af f.eks. hjemmepleje og sygepleje der har udekørende funktioner, som kommuner med større byer med mindre geografiske afstande

I 2022 er der gennemført en række tiltag, som dels har reduceret forbruget på området og der er besluttet en moderniseringsplan, som vil reducere budgettet til området i de kommende år. Det er således relevant at se på status på disse tiltag med henblik på vurdering af yderligere potentiale for reducere af budgettet.

Reducering af forbrug og tilpasning af serviceniveau i hjemmeplejen

I 2022 er der gennemført en kraftig reduktion i antallet af visiterede timer til hjemmeboende borgere og samtidig er der sket en tilpasning af driftsøkonomien i hjemmeplejen. Samlet er forbruget på området reduceret med 5 mio. kr. i forhold til 2021. Forbruget svarer nu til niveauet i 2019. Der arbejdes fortsat på at reducere antallet af timer. I 2023 er forventningen således en yderligere reduktion på ca. 3 mio. kr. Samlet forventes det således, at forbruget ved udgangen af 2023 er nedbragt med ca. 8 mio. kr. i forhold til analysen Rebild DNA som er baseret på 2021 tal.

Effekter af moderniseringsplanen

Den vedtagne moderniseringsplan vil, når den er fuldt indfaset fra 2025 reducere budgettet på pleje og omsorgsområdet med ca. 26,2 mio. kr. årligt i forhold til budgettet i 2021. Fra 2028, når ældrecentret i Skørping forventes færdigt og taget i brug, vil budgetreduktionen ift. 2021 være på 18 mio. kr. såfremt der ikke besluttet yderligere tiltag. Det er aftalt, at der midtvejs i moderniseringsplanens periode, skal laves en vurdering af behovet for yderligere tilpasninger, særligt i den østlige del af kommunen, hvor der i moderniseringsplanen er antaget at 15 boliger kan omdannes.

Samlet status for potentialet for budget og forbrugstilpasninger

Samlet er der således i forhold til potentialet fra 2020/2021 realiseret eller planlagt tilpasninger for samlet 34,2 mio. kr.

Indfriet potentiale fra årene 2022 – 2028	Mio. kr.
Moderniseringsplan – årligt i 2025-2028	26,2
Reduceret serviceniveau hjemmepleje 2023	8,0
I alt	34,2

Ovennævnte er alene på baggrund af allerede vedtagne beslutninger og indsatser. Afhængig af beslutningen vedrørende serviceniveau, vil reduktionen på hjemmeplejen blive større.

Der vil fortsat blive arbejdet med tilpasning af serviceniveauet for hjemmeplejen i 2024, men forventningen er, at potentialet for større reduktioner på området er begrænset. Der vil komme stigende efterspørgsel på ydelserne i takt med, at andelen af ældre borgere stiger. Så indsatsen vil have fokus på, at serviceniveauet er tilpasset til det vedtagne ydelseskatalog og kvalitetsstandarder.

Der kan være potentiale for yderligere større reduktioner af budgettet, hvis man ser på plejeboligområdet. Det bør således være et opmærksomhedspunkt i forhold til midtvejsanalysen af behovet. Såfremt der skal realiseres et større potentiale, vil det indebære omdannelse af flere plejeboliger til seniorboliger uden kommunal visitation.